

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فصل اول

کلیات تحقیق

فصل دوم

مبانی نظری

فصل سوم

معرفی محدوده مورد مطالعه

فصل چهارم

یافته‌های تحقیق

فصل پنجم

بحث و نتیجه گیری

منابع

پوستہ

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

دانشگاه بیرجند

دانشکده ادبیات و علوم انسانی

گروه جغرافیا

پایان نامه جهت اخذ درجه کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی

عنوان:

بررسی اثرات اقتصادی و اجتماعی شرکت های سهامی زراعی

(مطالعه موردی شرکت سهامی زراعی سهل آباد در شهرستان نهبندان)

استاد راهنما:

دکتر محمود فال سلیمان

استاد مشاور:

دکتر مفید شاطری

نگارنده:

محمد حجتی پور

تابستان ۱۳۹۰

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

مشکر و قدردانی:

“ای خوش آن عمر که در خدمت استاد گذشت”

در اینجا بر خود لازم می‌دانم از زحمات اساتید محترم گروه جغرافیا و دانشگاه بیرجند که در طی این دوره توفیق، رفیق
راهم شدند تا خوشه چین خرمن فضل‌شان باشم و علی‌الخصوص آقایان دکتر محمود فال سلیمان و دکتر مفید
شاطری که با سه صدر و ارشادات خردمندانه‌ی خود مراد تدوین این پایان‌نامه یاری نموده‌اند صمیمانه تشکر و
قدرانی‌نمایم. هم‌چنین از بهکاری شمر آقایان مهندس دکتی کارشناس سازمان جهاد کشاورزی استان خراسان
جنوبی، مهندس زرگری مدیر عامل شرکت سهامی زراعی سهل آباد و مهندس ربیعی کارشناس شرکت سهامی
زراعی سهل آباد صمیمانه تشکر می‌کند. در پایان نیز جادارد از زحمات دوستان بزرگوارم آقایان محمد امین روستا و
ستار کریمی که در مراحل انجام تحقیق مریاری رسانند، پاسکزاری کرد.

محمد حجتی پور

شهر یورماه ۱۳۹۰

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

تقدیم به پدر و مادر عزیزم

خدای را بسی شاکرم که از روی کرم پدر و مادری فداکار نصیبم ساخته تا در سایه
درخت پر بار وجودشان بیسایم و از ریشه آنها شاخ و برگ گیرم و از سایه وجودشان
در راه کسب علم و دانش تلاش نمایم.

والدینی که بودنشان تاج افتخاری است بر سرم و نشان دلیلی است بر بودنم چرا
که این دو وجود، پس از پروردگاریه، هستی ام بوده اندستم را گرفتند و راه رفتن
را در این وادی زندگی پر از فراز و نشیب آموختند.

آموزگاری که برایم زندگی، بودن و انسان بودن را معنا کردند
حال این برگ سبزی است تحفه درویش تقدیم آنان ...

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

چکیده

در کشور ما اقتصاد فضای روستاها به طور عمده بر پایه فعالیت‌های بخش کشاورزی می‌باشد. تولید در این بخش به طور متناوب در طی دوره‌های مختلف زمانی با مسائل و مشکلات متعددی مواجه بوده که زندگی روستائیان را تحت تاثیر خود قرار داده است. از جمله این مشکلات در تحولات پس از انجام اصلاحات ارضی می‌توان به راندمان پایین تولید اشاره نمود. وجود نظام خرده مالکی با ویژگی‌هایی چون قطعه قطعه بودن و پراکندگی اراضی، از عمده دلایل بروز این مشکل برشمرده می‌شود. در گذشته تشکیل شرکت‌های سهامی زراعی، راهبرد اتخاذی به منظور تعدیل نمودن این مساله بوده که به سبب پاره‌ای از مسائل و مشکلات بعد از انقلاب رو به انحلال نهادند. اما در دو دهه اخیر به تدریج توجه به نظام سهامی زراعی با تجدید نظری ساختاری در بنیان‌های تشکیلاتی آن، دوباره در حال احیاء شدن است که نمونه آن شکل‌گیری ۵ شرکت سهامی زراعی جدید در استان خراسان جنوبی می‌باشد. بدین ترتیب در پژوهش حاضر به بررسی اثرات اقتصادی و اجتماعی شرکت سهامی زراعی سهل‌آباد در شهرستان نهبندان به عنوان شرکتی تشکیل یافته در پس از انقلاب پرداخته شده است. به لحاظ هدف این تحقیق کاربردی و به لحاظ ماهیت و روش، توصیفی - تحلیلی و ژرفانگر می‌باشد که به منظور نیل به اهداف آن، از تکنیک‌های موجود در دو روش اسنادی و میدانی استفاده شده است. داده‌های گردآوری شده از طریق پرسشنامه خانوارهای سهام‌دار در شرکت سهامی زراعی، به کمک نرم‌افزار آماری SPSS 13 مورد تجزیه و تحلیل و استنتاج نهایی قرار گرفته‌اند و هم چنین جهت ترسیم نقشه‌های مورد نیاز، نرم افزار ARC GIS 9.3 به کار گرفته شده است. یافته‌های تحقیق نشان داد انگیزه اقتصادی موثرترین عامل در جهت پذیرش نظام سهامی زراعی از سوی مردم بوده است و میزان مشارکت روستائیان در تشکیل این شرکت، در سطح ناحیه (دشت سهل‌آباد) زیاد و مشارکت سهام‌داران در فعالیت‌های کنونی شرکت متوسط می‌باشد. به طور کلی، شاخص هزینه تولید محصولات زراعی در هکتار نسبت به گذشته کاهش داشته است اما در زمینه درآمد خانوارها ناشی از تولید در بخش زراعی، پس‌انداز، تولید سرمایه، سرمایه‌گذاری در بخش‌های غیر زراعی، بهبود سبد غذایی و دسترسی به امکانات رفاهی در سطح خانوار، به دلایلی چون عدم توزیع یکنواخت سهام در میان سهام‌داران، عدم استفاده از تمامی ظرفیت‌های تولیدی توسط شرکت و ... این متغیرها افزایش معناداری را نشان نداده‌اند.

واژگان کلیدی: اثرات اقتصادی و اجتماعی، نوسازی، توسعه روستایی، توسعه کشاورزی، مشارکت، شرکت سهامی زراعی، سهل‌آباد.

This document was created with Win2PDF available at <http://www.daneprairie.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
	فصل اول: کلیات تحقیق
۱-۱-۱	مقدمه.....
۱-۲-۱	بیان مسأله.....
۱-۳-۱	ضرورت تحقیق.....
۱-۴-۱	اهداف تحقیق.....
۱-۵-۱	سؤالات تحقیق.....
۱-۶-۱	فرضیات تحقیق.....
۱-۷-۱	تعریف واژگان و اصطلاحات تحقیق.....
۱-۷-۱-۱	انگیزش.....
۱-۷-۲	نوسازی.....
۱-۷-۳	توسعه روستایی.....
۱-۷-۴	توسعه کشاورزی.....
۱-۷-۵	نظام بهره‌برداری.....
۱-۷-۶	شرکت سهامی زراعی.....
۱-۷-۷	بهره‌وری.....
۱-۷-۸	درآمد.....
۱-۷-۹	پس‌انداز.....
۱-۷-۱۰	اشتغال.....
۱-۷-۱۱	وضعیت اجتماعی.....
۱-۷-۱۲	مشارکت.....
۱-۷-۱۳	رضایت‌مندی.....
۱-۸	روش‌شناسی تحقیق.....
۱-۹	جامعه تحقیق و روش نمونه‌گیری.....
۱-۱۰	ابزار گردآوری داده‌ها.....
۱-۱۱	روایی و پایایی ابزار اندازه‌گیری.....
۱-۱۲	متغیرهای تحقیق.....
۱-۱۳	روش تجزیه و تحلیل داده‌ها.....
۱-۱۴	محدودیت‌های تحقیق.....

فصل دوم: مبانی نظری

۲-۱	مقدمه.....
۲-۲	توسعه.....
۲-۳	نوسازی.....

- ۲-۴-۲- توسعه روستایی..... ۲۶
- ۲-۴-۱- سیاست‌های توسعه و عمران روستایی..... ۳۰
- ۲-۴-۲- جایگاه توسعه روستایی و عشایری در برنامه پنجم..... ۳۲
- ۲-۴-۳- چالش‌های توسعه روستایی..... ۳۳
- ۲-۴-۳-۱- مسائل و موانع درونی..... ۳۳
- ۲-۴-۳-۲- مسائل و موانع بیرونی..... ۳۳
- ۲-۴-۴- استراتژی‌ها و راهبردهای توسعه روستایی..... ۳۴
- ۲-۴-۴-۱- الگوی اول..... ۳۴
- ۲-۴-۴-۲- الگوی دوم..... ۳۴
- ۲-۴-۴-۳- الگوی سوم..... ۳۴
- ۲-۴-۴-۳-۱- استراتژی رادیکال..... ۳۵
- ۲-۴-۴-۳-۲- استراتژی تکنوکراتیک..... ۳۵
- ۲-۴-۴-۳-۳- استراتژی اصلاح‌طلبانه..... ۳۵
- ۲-۴-۴-۴- الگوی چهارم..... ۳۶
- ۲-۵- توسعه کشاورزی..... ۳۹
- ۲-۵-۱- دیدگاه‌های توسعه کشاورزی..... ۳۹
- ۲-۵-۱-۱- دوره رشد و نوسازی (۱۹۵۰-۱۹۶۰)..... ۴۰
- ۲-۵-۱-۲- اقتصاد سیاسی رادیکال و دیدگاه‌های وابستگی (۱۹۶۰-۱۹۷۰)..... ۴۰
- ۲-۵-۱-۳- رشد توأم با عدالت (۱۹۷۰ به بعد)..... ۴۱
- ۲-۵-۱-۳-۱- توسعه یکپارچه روستایی..... ۴۱
- ۲-۵-۱-۳-۲- کشاورزی پایدار..... ۴۳
- ۲-۵-۱-۳-۳- تعدیل ساختاری..... ۴۳
- ۲-۵-۲- راهبردها و سیاست‌های توسعه کشاورزی..... ۴۶
- ۲-۵-۲-۱- راهبرد بهبود..... ۴۶
- ۲-۵-۲-۲- راهبردهای اصلاح‌گرایانه و رادیکال..... ۴۷
- ۲-۵-۲-۳- راهبردهای اصلاحات ارضی..... ۴۷
- ۲-۵-۲-۴- راهبرد سیاست‌های ترغیبی..... ۴۸
- ۲-۶- نظام بهره‌برداری..... ۴۸
- ۲-۷- نظام‌های بهره‌برداری زراعی در ایران..... ۴۹
- ۲-۷-۱- نقاط قوت و ضعف بهره‌برداری‌های بزرگ مقیاس..... ۵۱
- ۲-۸- شرکت‌های سهامی زراعی..... ۵۲
- ۲-۹- سیاست‌های توسعه کشاورزی در ایران..... ۵۴
- ۲-۹-۱- سیاست‌های توسعه کشاورزی در برنامه‌های عمرانی پیش از انقلاب..... ۵۴
- ۲-۹-۱-۱- برنامه اول (۱۳۲۷-۱۳۳۴)..... ۵۴
- ۲-۹-۱-۲- برنامه دوم (۱۳۳۴-۱۳۴۱)..... ۵۴
- ۲-۹-۱-۳- برنامه سوم (۱۳۴۱-۱۳۴۶)..... ۵۴